

Katalog- tjenesten

Utgitt av UNINETT-sekretariatet.

Trykk: Tapir Trykkeri

Hva er katalogtjenesten?

Den elektroniske katalogen, også kjent som X.500 katalogen, er en global katalog over nettbrukere og organisasjoner tilknyttet elektroniske nett. Hvert innslag i katalogen kan inneholde blant annet navn, e-post adresse, telefonnummer, telefaksnummer, postadresse og besøksadresse. En kan sammenligne katalogtjenesten med Televerkets nummeropplysning (180).

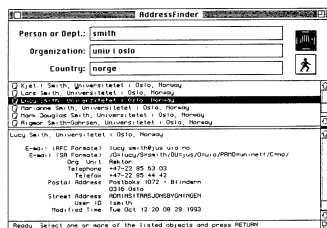
Hvorfor bruke katalogtjenesten ?

Du trenger katalogtjenesten for å :

- finne adressen til personer eller organisasjoner du ønsker å kommunisere med
- finne nyttige ressurser på nettet, f.eks bibliotek, oppslagstavler og annet.
- få hjelp til e-postadresser som har komplisert syntaks.
- la andre finne informasjon om hvordan de kan komme i kontakt med deg

UNINETT-katalogen

Informasjon om katalogtjenesten og oversikt over elektroniske postadresser registrert i den elektroniske katalogen

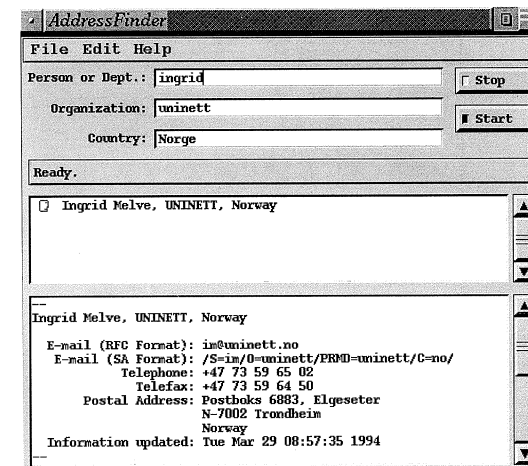
September 1993

Den trykte katalogen er sendt alle UNINETTs medlemsorganisasjoner. Ytterligere eksemplarer kan fås ved henvendelse til UNINETTs sekretariat.

Hva kan jeg oppnå?

I Europa er det registrert omtrent 300 000 brukere i den elektroniske katalogen, på verdensbasis er det rundt 1 million (april 93). Katalogtjenesten er global, og ikke bare begrenset til akademiske nett.

Fordi katalogtjenesten er basert på en allment akseptert standard, vil du på sikt også kunne finne adresser til personer i næringslivet og offentlig forvaltning i katalogen gjennom katalogtjenesten. I Norge har 200 organisasjoner registrert seg så langt, og bruken av katalogen øker med 2-10% hver måned. Alle personer ved UNINETTs medlemsorganisasjoner kan nå katalogen gjennom en e-post svarer idag. Det vil si at brukeren eller et program (directory) henter ut eller registrerer informasjon i katalogen ved at e-postmeldinger sendes en spesiell e-post-adresse. Det finnes også interaktive brukersnitt for de mest aktuelle plattformer (Unix, X-Windows, Macintosh og MS-Windows) tilgjengelig. Ett av disse, AddressFinder, er vist på figuren over.

AdressFinder er et interaktivt brukersnitt mot katalogtjenesten. Bildet viser et søk etter UNINETTs informasjonsansvarlig Ingrid Melve.

Det er en målsetting for videre utvikling av katalogtjenesten at de aller fleste datamaskinbrukere ved UNINETTs medlemsorganisasjoner skal ha installert et godt interaktivt brukersnitt til

katalogen på sin arbeidsplassmaskin, samt at alle personer ved UNINETTs medlemsorganisasjoner (som ikke har reservert seg mot deltagelse) skal være listet i katalogen.

Hvordan komme igang ?

Katalogtjenesten har siden 1990 vært tilgjengelig via programmet directory. Det gir deg anledning til å søke i katalogen, og å registrere informasjon om deg selv. Hvis du sender en e-post melding til `directory@uninett.no` med "hjelp" i emne-feltet, vil du få brev tilbake med brukerveiledning til dette programmet.

Det finnes interaktive klientprogrammer som ikke er basert på e-post, blant dem bør Adressfinder (af), og "de" nevnes. Førstnevnte er utviklet ved UiO og UNINETT for UNIX, Macintosh og MS-Windowsplattformene, "de" er linjeorientert og finnes for UNIX og DOS(PC-NFS eller NCSATelnet stack). Begge programmene er fritt tilgjengelig for ikke-kommersiell bruk.

```
repper
Description:
Below is the information about to be installed in the Directory:
Name (default) Siv Utle
Alternate      Siw Utle
Alternate      Siv Utne
Phone          73592984
FaxPhone       73596450
Address        Elgesetergt. 10
Address        Postboks 6883, Elgeseter
Address        7014 Trondheim
Description

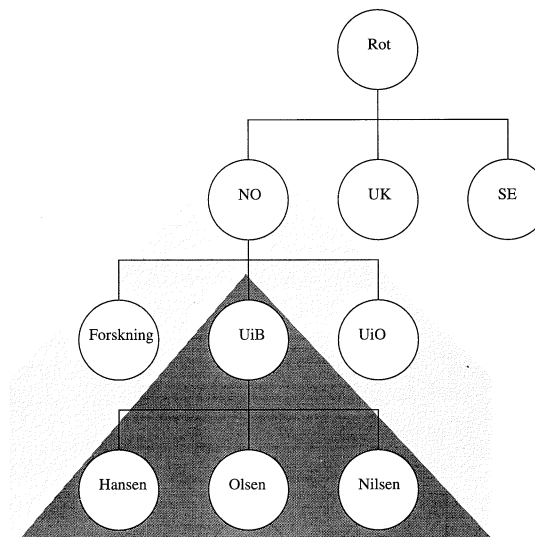
Do you want to install this information into the Directory? (yes/no) : n
You may use the SET and SHOW commands to modify the local variables. Type
SET ALL to update all variables or HELP SET for more information.
Directory>
```

Du kan bruke programmet directory til å formulere et søk eller registrering som blir sendt til katalogtjenestens e-post svarer.

For at katalogen skal bli en nyttig tjeneste, er det viktig at brukerne kan forvente å finne det de leter etter ved å søke i katalogen. Ved å registrere deg i katalogen, gjør du det mulig for andre nettbrukere å finne dine adresser. Det gjøres enklest ved å benytte directory-programmet. Organisasjoner som ønsker det, kan registrere større mengder informasjon i katalogen ved å sende informasjonen samlet til katalogtjenesten. Dette kan f.eks. være informasjon med basis i organisasjonens personalregister eller bruker register.

Oppbygning av katalogen

Katalogen er i essens en stor database med forgreininger i mange land. Det sier seg selv at en så stor database ikke kan vedlikeholdes sentralisert. Katalogen er hierarkisk bygget opp, med distribuert vedlikehold av informasjonen. Større organisasjoner, som f.eks universiteter, vedlikeholder som regel informasjonen om sine brukere selv. En DSA, Directory Service Agent, er et program som gjør informasjonen i sin del av treet tilgjengelig for allmennheten. På figuren er kjenns-kapsområdet til DSA'er markert: Norge, og Universitetet i Bergen. Brukerprogrammene kommuniserer normalt med DSA'er. Disse snakker seg imellom for å kunne besvare fore-spørselen fra brukeren.

Katalogen er hierarkisk oppbygd. På alle nivå i treet finnes DSA'er som snakker sammen for å besvare søk fra brukerne.

Vil du vite mer?

UNINETT har gitt ut en trykt versjon av innholdet i den elektroniske katalogen over UNINETTs medlemsorganisasjoner. Denne trykte versjonen av katalogen inneholder også utførlig informasjon om brukersnitt, metoder og verktøy som organisasjoner og enkeltpersoner kan benytte for å publisere informasjon i katalogen.

I den trykte katalogen finner du et opptrykk av UNINETTs rapport som omhandler personvernmessige aspekter ved katalogen.

News-gruppen "no.uninett.katalog" benyttes for informasjonsutveksling og diskusjon rundt katalogtjenesten i UNINETT. UNINETT vedlikeholder et programvarearkiv for katalogtjenesten. Man kan få tilgang på dette arkivet gjennom anonym ftp til maskinen aun.uninett.no. Arkivet finnes så i katalogen: "/pub/katalog."

Denne brosjyren er en del av en serie om UNINETT og de tjenestene vi tilbyr. Du kan få tak i resten av brosjyrene på ditt regionale UNINETT-senter. Det finnes mye informasjon på UNINETTs egen infotjener, UNINETTINFO, som kan nåes via gopher og ftp (aun.uninett.no).

Dessuten gir UNINETT ut en gratis informasjonsbulletin, UNINYTT, kvartalsvis. Den finnes på alle medlemsinstitusjoner. Hvis du har noen spørsmål angående nettet, så ta kontakt med din lokale hjelpetjeneste.

UNINETTs demotjeneste

UNINETT har laget en demotjeneste for deg som vil ha hjelp til å lære å bruke tjenestene i Internettet. For å benytte demotjenesten skriver du:

telnet demo.uninett.no

På spørsmål etter brukernavn svarer du demo. Deretter er det bare å følge anvisningene på skjermen. Du kan blant annet prøve Address Finder og "de" i demotjenesten.

```
xterm
For kommentarer, feilmeldinger, ris og ros, send en E-post til postlisten
demo-drift@uninett.no
Lykke til!
UNINETT demo ansvarlig
Trykk RETUR for å fortsette:
UNINETT Internett tjenester
-----
Valg Tjeneste                               Terminaltype xterm
-----
1 Elektronisk post
2 Gopher informasjonssystem
3 Elektronisk katalog
4 World Wide Web infosystem
5 Konferansesystem (news)
6 Filoverføring
7 Skift terminaltype
9 Avslutt demo
Trykk et tall og trykk Retur tasten: █
```

UNINETT demotjenesten er i drift. Her kan du prøve ut tjenester du gjerne ikke har tilgang til ellers.